

سوالات درس ۱۱

۱- چه زمانی را میتوان پایان دوره ی ایران باستان دانست؟

از زمان ورود اعراب مسلمان به کشور ما و فروپاشی حکومت ساسانی

۲- همزمان با ظهور اسلام در عربستان چه کسی بر ایران حکومت می کرد و اوضاع ایران چگونه بود؟
خسرو پرویز بر ایران، حکومت می کرد. او دعوت پیامبر (ص) را برای قبول اسلام نپذیرفت. وقتی خسرو پرویز به دست پسر خود به قتل رسید، رقابت و دشمنی در درون دربار ساسانی، بیشتر شد؛ به طوری که در مدت چهارسال، بیش از ده نفر بر تخت شاهی نشستند.

۳- چه عواملی سبب ضعف و سقوط ساسانیان شد؟ (اوضاع ایران در آستانه حمله اعراب چگونه بود؟)

* کاهش توان جنگی و ضعیف شدن روحیه سپاهیان به خاطر شورشهای فرماندهان و دخالت های آنان در رقابت های سیاسی

* نارضایتی مردم به دلیل وجود نظام طبقاتی ، بی عدالتی ها و تبعیض های اجتماعی و مالیاتهای سنگین

* گسترش قحطی (کمبود غذا) بر اثر طغیان رودهای دجله و فرات و شیوع بیماری طاعون و وبا

۴- فرمان حمله به مرزهای حکومت ساسانیان و امپراتوری روم شرقی را کدام یک از خلفا صادر کرد ؟ ابوبکر

۵- ایران چه زمانی و چگونه توسط اعراب مسلمان فتح شد؟

به فرمان ابوبکر اعراب با حمله به مرزهای ایران مناطقی از بین النهرین (سواد) را تصرف کردند در زمان عمر قسمتهای زیادی از ایران فتح شد. ساسانیان در نبرد قادسیه شکست خوردند و رستم فرخ زاد فرمانده سپاه ساسانیان کشته شد و تیسفون پایتخت ساسانیان تصرف شد. در جنگ نهاوند یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی شکست خورد و شهرهای ایران به تصرف اعراب درآمد.

۶- پس از کدام جنگ شهرهای ایران با سرعت بیشتری به تصرف اعراب درآمدند ؟ نهاوند

۷- حکومت ساسانیان بر ایران چه زمانی پایان یافت ؟

با ورود اعراب به خراسان، یزدگرد سوم به دست آسیابانی در مرو به قتل رسید ۳۱ (ق) و امپراتوری ساسانی که بیش از چهارصدسال بر ایران فرمانروایی کرده بود، به پایان رسید.

۸- ویژگی های دوران خلافت امویان را بنویسید.

* بنانهادن حکومت بر پایه خشم و ظلم

* پای بند نبودن به دستورات دینی

* حکومت اشراف و سران قبایل عرب بر ولایات ایران

* برتر دانستن قوم عرب بر سایر اقوام و تحقیر اقوام غیر عرب از جمله ایرانیان

۹- مرکز خلافت امویان کدام شهر بود ؟ شهر شام (دمشق امروزی)

۱۰- امامانی که در زمان امویان به شهادت رسیدند را نام ببرید.

در دوران بنی امیه، علاوه بر امام حسن و امام حسین، امام سجاد و امام محمد باقر: نیز به شهادت رسیدند و شیعیان، آزار و اذیت فراوانی را تحمل کردند.

۱۱- چرا ایرانیان با شور و شوق به قیام مختار پیوستند؟

مردم ایران که از ظلم و ستم و قوم گرایی امویان به ستوه آمده بودند، از هر فرصتی برای مخالفت و مبارزه با حکومت اموی، استفاده می کردند. ایرانیان در بسیاری از قیام ها و شورشه ایی که علیه امویان به وقوع پیوست، حضور مؤثری داشتند. وقتی مختار ثقفی در کوفه به خونخواهی امام حسین (ع) و یارانش قیام کرد، ایرانیان با شور و شوق به او پیوستند.

۱۲- عباسیان چگونه به خلافت رسیدند؟

خاندان عباسیان از مخالفان بنی امیه بودند. در اواخر حکومت اموی، آنها نمایندگان را به نقاط مختلف ایران از جمله خراسان فرستادند و مردم را به قیام علیه بنی امیه و حکومت یکی از افراد خاندان پیامبر (ص) دعوت کردند، اما نمی گفتند منظورشان از آن فرد چه کسی است. ایرانیان مسلمان و به ویژه خراسانیان،

دعوت عباسیان را پذیرفتند. سرانجام ابومسلم، سردار ایرانی در خراسان قیام کرد. او موفق شد امویان را شکست دهد و سَفّاح از خاندان عباسیان را به خلافت برساند.

۱- مرکز خلافت عباسیان چه شهری بود و چه کسی آن را بنا کرد؟

منصور، خلیفه دوم عباسی، شهر بغداد را بنا کرد و آن را مرکز خلافت عباسیان قرار داد.

۱۴- شباهت و تفاوت عباسیان با امویان چه بود؟

عباسیان نیز در ظلم و ستم، دست کمی از امویان نداشتند. خلفای عباسی از جمله منصور، هارون الرشید و متوکل، امامان شیعه را به سبب مبارزه با ظلم و ستم، به زندان انداختند و به شهادت رساندند. آنها نیز همچون امویان در کاخها به خوشگذرانی می پرداختند. خلفای عباسی بر خلاف امویان از ایرانیان در سمت های مهمی چون وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهرها، استفاده می کردند

۱۵- ایرانی که به خدمت عباسیان در آمدند چه سرنوشتی پیدا کردند؟

بسیاری از ایرانیانی که به خدمت خلافت عباسی در آمدند، سرنوشتی تلخ و ناگوار داشتند؛ چنانکه منصور عباسی نوجوان مردانه ابومسلم خراسانی را به قتل رساند.

۱۶- برمکیان که بودند و چه موقعیتی در زمان خلافت عباسیان داشتند و چه سرنوشتی پیدا کردند؟

برمکیان نیز که از خاندان های مشهور ایرانی بودند، به سرنوشت ابومسلم دچار شدند. این خاندان در زمان خلافت هارون، عهده دار وزارت و حکومت ولایات شدند و نفوذ و قدرت فراوان کسب کردند. خلیفه ناکهان بر آنان خشم گرفت و دستور داد آنها را از قدرت برکنار و زندانی کنند و به قتل برسانند

۱۷- ضعف و تجزیه قلمرو عباسیان از چه زمانی آغاز شد؟

در قرن سوم هجری، خلافت عباسی رو به ضعف نهاد. در چنین شرایطی بود که به تدریج حکومت هایی در نقاط مختلف ایران شکل گرفت و تجزیه قلمرو پهناور خلافت آغاز شد.

۱۸- کدام ایرانی نخستین بارر به حضور پیامبر رسید و مسلمان شد؟ در کدام جنگ به مسلمانان کمک کرد و نظر پیامبر درباره او چه بود؟

به گفته برخی از مورخان، سلمان فارسی نخستین ایرانی بود که در مدینه به حضور حضرت محمد(ص) رسید و به دین اسلام مشرف شد. سلمان در جنگ احزاب (خندق) حضور داشت و پیشنهاد کرد برای دفاع از شهر مدینه در مقابل حمله مشرکان، خندقی حفر شود.

پیامبر درباره او فرمود: سلمان از اهل بیت ماست

۱۹- نام چند تن از یاران باوفای امام علی (ع) را بنویسید. سلمان مقداد، ابوذر و عمار،

۲۰- حاکمان ایرانی یمن چه زمانی مسلمان شدند؟
در زمان رسول خدا به مدینه رفتند و به دین اسلام ایمان آوردند.

۲۱- علل علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام چه بود؟

پیام اسلام، برابری و برادری بود؛ این پیام برای مردم ایران که از امتیازات طبقاتی اشراف ناخشنود بودند، جذابیت فراوانی داشت. علاوه بر آن، اخلاق و رفتار پیامبر(ص) و امامان شیعه، نقش مهمی در علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام داشت. امام علی (ع) در دوران حکومت خود هیچ برتری و امتیازی برای اعراب، نسبت به غیر اعراب در نظر نمی گرفت. از این رو، ایرانیان علاقه و ارادت خاصی به آن حضرت و فرزندانش پیدا کردند. حضور امام رضا (ع) و خواهرش حضرت معصومه و برادرش حضرت شاهچراغ و دیگر امامزادگان در ایران، تأثیر زیادی بر توجه و گرایش مردم ایران به دین اسلام گذاشت.